

Arkeologisk undersökning

Ett vikingatida högggravfält i Värnamo

Inför byggnation inom Hornaryd 2:6, RAÄ 64

*Värnamo socken i Värnamo kommun
Jönköpings län*

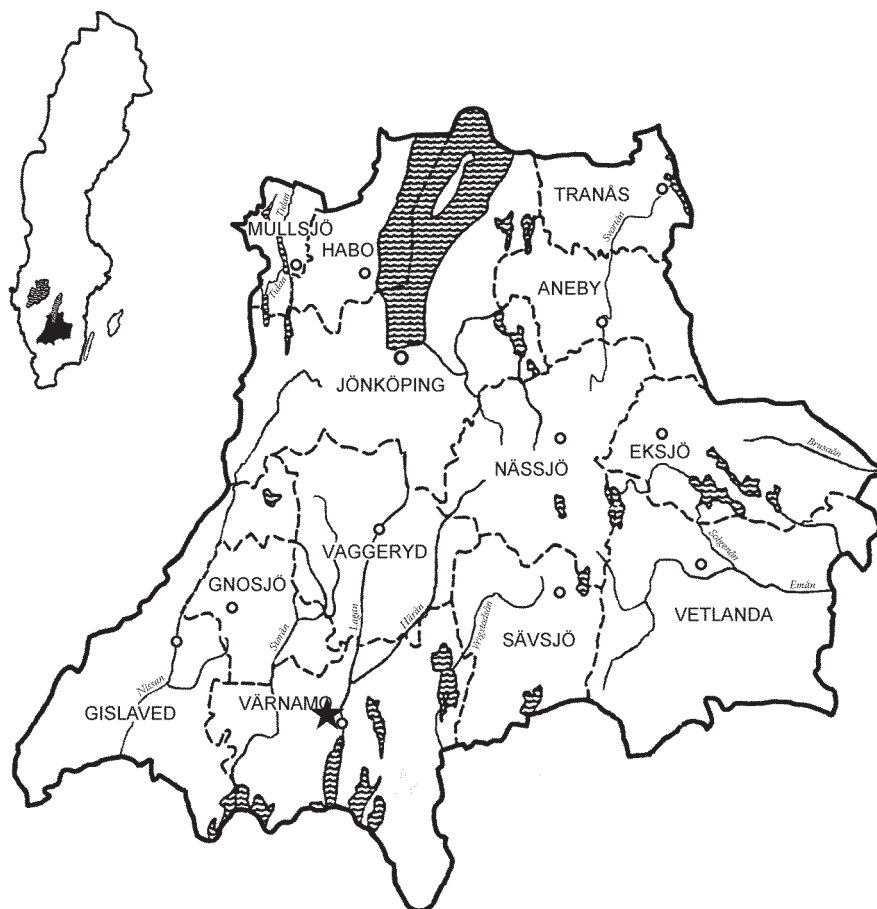

Arkeologisk undersökning

Ett vikingatida högggravfält i Värnamo

Inför byggnation inom Hornaryd 2:6, RAÄ 64

*Värnamo socken i Värnamo kommun
Jönköpings län*

Rapport: Christina Helander

Grafisk design: Anna Stålhammar

Tryckning och distribution: Birgitta Blomkvist och Marita Tidblom

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping

Tel: 036-30 18 00

E-post: info@jkpglm.se

www.jkpglm.se

Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:

Ur karta © Lantmäteriet. Medgivande MS2007/04833.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2008

Innehåll

Inledning.....	5
Omfattning.....	5
Metod.....	5
Topografi och fornlämningsmiljö.....	5
Resultat.....	8
Gravar.....	8
Boplatslämningar.....	9
Fynd.....	10
Järn.....	10
Brons.....	11
Keramik.....	11
Glas.....	12
Flinta och bergart.....	12
Diskussion.....	13
Sammanfattning.....	14
Administrativa uppgifter.....	15
Referenser.....	16
Tryckta källor.....	16
Muntliga uppgifter.....	17
Arkiv.....	17
Kartunderlag.....	17

Bilagor

Bilaga 1.	Översiktsplan. Skala: 1:5 000
Bilaga 2.	Planritning. Skala: 1:1 000
Bilaga 3.	Historiska kartor
Bilaga 4.	Anläggningslista
Bilaga 5.	Osteologisk analys - B. Sigvallius
Bilaga 6.	Fyndlista

FIGUR 1. Undersökningsområdet är markerat med rött och omkringliggande fornlämningar är utmarkerade. Utdrag ur digitala fastighetskartan motsvarande ekonomiska kartans blad 5D 8i. Skala 1:10 000.

Inledning

Under tiden 27 april till 23 juli 1987 utförde Jönköpings läns museum en arkeologisk undersökning av RAÄ 64 på fastigheten Hornaryd 2:6 i Värnamo socken, enligt länsstyrelsens beslut 11391-2112-86. Fornlämningen bestod av minst 20 överplöjda högar, härdar samt fynd av neolitisk karaktär. Undersökningen föranleddes av att Värnamo kommun önskade exploatera Hornaryds industriområdes östra del. Uppdragsgivare och kostnadsansvarig var Värnamo kommun. Fältarbetsledare var Björn Varenius och Magnus Stibéus, Jönköpings läns museum. Övrig arkeologisk personal var Per Frölund, Anna Thomasdotter och Lars Östvall. Rapporten är sammanställd av Christina Helander år 2008.

Omfattning

Sammanlagt undersöktes en yta på cirka 6 700 m², med ett 70-tal anläggningar, varav minst 20 kantrännor till runda högar, 32 härdar, 10 brandlager, 5 kol/sotfläckar, 2 stolphål och 2 nedgrävningar.

Den undersökta ytan befann sig omkring 186 meter över havet (188,59/183,45) enligt Värnamo kommuns lokala höjdsystem. Redan året innan, i november 1986, hade Värnamo kommun påbörjat sina schaktningar i området varvid Jönköpings läns museum utförde en antikvarisk kontroll (Dnr: 100/1987).

Metod

Undersökningsytan banades av med hjälp av grävmaskin varefter anläggningarna rensades fram för hand. Två schakt togs upp. Det ena utgjorde 6050 m² och innefattade huvuddelen av anläggningarna och det andra var ett mindre schakt om 688 m² där det endast påträffades en härd (A70) och ett fast block med skålgropar (RAÄ 469). Anläggningarna mättes in med avvägningsinstrument och dokumenterades i plan och profil samt fotograferades i svart/vitt och färgdia.

Topografi och fornlämningsmiljö

Gravfältet låg i Östbo härad strax väster om Värnamo i det gamla folklandet Finnveden som sträcker sig över de sydvästra delarna av Jönköpings län. Genom Finnveden går det två nord-sydligt orienterade vattendrag som har varit av stor betydelse såväl i förhistorisk som i historisk tid – Nissastigen och Lagastigen. Dessutom finns de två stora sjöarna Bolmen och Vidöstern som även de var av stor vikt under förhistorisk tid (Bodin 1997:132).

Värnamo socken, liksom hela Värnamotrakten, är rik på forn lämningar redan från stenåldern. Från mesolitikum fram till sen-

neolitikum finns exempel på såväl stenyxor, flintyxor och andra föremålstyper, som boplatsslämningar. I trakten av Helmershus har man funnit resterna av en grav med fynd av ett keramikkräsl och en håleggad flintmejsel från den mellanneolitiska stridsyxekulturen (2800–2300 före Kristus) och vid Västhorja tyder fynd av enkla skafthålsyxor på senneolitiska bosättningar (2300–1800 före Kristus). Från Alandsryd finns föremål från mellanneolitikums senare del (2800–2300 före Kristus) och vid Mossle finns föremålstyper från senneolitikum (2300–1800 före Kristus). I Alandsryd undersöktes år 1918 en hällkista (RAÄ 318) som förutom skelettdelar från människa också innehöll fynd av flintdolkar, flintredskap och ett skifferhänge samt keramik. Graven har daterats till övergången mellan senneolitikum och äldre bronsålder (Kjellmark 1922; Ytterberg 2003:8f). Bronsåldern syns också i form av större, ensamliggande rösen i krönläge (Löthman & Varenius 1992:63).

I området finns även senare perioder representerade, bland annat i form av den yngre järnålderns gravfält som ofta ligger samlade nära de medeltida bytomterna Alandsryd, Västhorja och Hornaryd (Ytterberg 2003:8f). De gravar som har undersökts visar ett homogent brandgravskick under hög (Bodin 1997:134). Under vikingatidens gång börjar även jordbegravningar förekomma, men dateringarna är något osäkra. Troligtvis kan de dateras till 900-talets slut och 1000-talet (Bodin 1997:142).

Gravformerna från yngre järnålder utgörs i huvudsak av runda högar som ligger på stora gravfält. Där finns också runda stensättningar, treuddar, resta stenar och skeppssättningar, men i mindre omfattning. Högarna är vanligtvis välvda, 4–12 meter i diameter och omkring 0,5–1,5 meter höga. Runt högarna löper ofta ett grunt dike, en så kallad kanträna. Innanför och under högens torvmantel kan man ibland hitta en kantkedja eller en centralt placerad stenpackning som täcker ett brandlager (Bodin 1997:134).

Konduktör Eneström, som utförde flera arkeologiska undersökningar, dokumenterade exempelvis en skadad hög och en treudd i Sörhorja år 1903. Han undersökte också ett flertal skadade högar och stensättningar med både brand- och skelettgravar i Mossle Jössagård (RAÄ 5) åren 1906 och 1910. Under 1900-talets första årtionde undersökte han även gravfältet RAÄ 2 i Värnamo socken (Svanberg 2003:211f).

Mer moderna undersökningar företogs under åren 1976–1979 i Nennesmo, Reftele socken då ett sönderplöjt vikingatida högggravfält (RAÄ 6) med spår av ett 40-tal anläggningar dokumenterades (Areslätt 1992). Ett vikingatida gravfält (RAÄ 42b) blev undersökt år 1990 i Nästa, Kärda socken (Bodin 1994) och år 1999 undersöktes boplatsslämningar med härdar som daterats till romersk järnålder liksom ett högggravfält (RAÄ 163–169) från yngre järnålder i Alseda socken. Gravarna i Alseda var svårt sönderplöjda och framträdde endast som cirkelformade kantrännor, men efter att stora delar av

matjorden vattensållats framkom ett fyndmaterial som i mycket liknar det från Hornaryd, exempelvis ovala spännbucklor, likarmade spännen, pilspetsar och järnknivar (Nordström 2000; Nordström muntligen). Ytterligare ett vikingatida gravfält (RAÄ 2) undersöktes år 2003 i Bredaryds socken där bland annat resterna av elva högar och nio kantrännor dokumenterades (Ameziane 2003:11).

Gravgruppen Vitarör (RAÄ 357) i Värnamo socken, som endast låg cirka 500 meter från Hornaryd, undersöktes åren 1993 och 1994 och har daterats till perioden från mellersta bronsålder till mellersta järnålder. Där fanns en treudd och tre stensättningar, varav en innehöll en skelettgrav. Den största av stensättningarna innehöll en dolk, ett spjutspetsfragment och en bronsfibula från bronsålderns period III (1300–1100 före Kristus). En anläggning har tolkats som en bålplats och har daterats till övergången mellan yngre bronsålder och äldre järnålder (Nordström 1997:52f).

I närområdet finns också RAÄ 34:1 och 34:2, som utgörs av en fornlämningsliknande anläggning och två högar, RAÄ 57:1 och 57:2, som också de utgörs av fornlämningsliknande anläggningar samt RAÄ 63:2, RAÄ 364:1 och RAÄ 275:1 som utgörs av fossila åkrar (BILAGA 1). Cirka en kilometer från gravfältet i Hornaryd fanns en hög (RAÄ 31) som delundersöktes åren 1922 och 1937 och som sannolikt är från yngre järnåldern (Bodin 1997:134).

Det nu aktuella gravfältet RAÄ 64 var beläget på ett mindre åschrön av stenbunden morän med ställvis berg i dagen. Utgravningsområdet (BILAGA 2) omgärdades av stengärdesgårdar, som sannolikt tillkommit då marken odlades upp i slutet av 1800- eller början av 1900-talet, varvid gravfältet mer eller mindre utplånades. Den omgivande terrängen kännetecknades av flacka skogsklädda höjsträckningar med insprängda åker- och betesytor, men även låglänta sankmarksområden. I en mindre svacka cirka 60 meter öster om gravfältet löper en bäck i nord- sydlig riktning. På senare tid har ytorna nyttjats som betesvall och potatisåker.

I Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister var RAÄ 64 antecknad som platsen för ett borttaget gravfält, som skulle ha bestått av sex högar. Gravarna skulle, enligt lantbrukare A. Karlsson i Hornaryd, ha odlats bort av hans far runt sekelskiftet. Man skall då ha funnit hjälmar, sporrar, ovala eldslagningsstenar och ett hjärtformat spänne av brons. Spännet lär en ”kringvandrande jude” ha bytt till sig, medan de övriga föremålen, enligt uppgift, skulle ha hamnat på museerna i Jönköping och Malmö. Några sådana har dock inte gått att återfinna.

Första gången namnet Hornaryd nämns i skrift är i ett brev från år 1475 (F-topo) och namnet betyder ungefär ”hörnrik äga eller oregelbundet röjd yta” (Agertz, muntligen). På den geometriska avmätningen från år 1685 kan man se att undersökningsområdet låg på gränsen mellan inäga och utägomark och söder om en fågata från gården Västra Hornaryd. Marken utgjordes av ängsmark,

FIGUR 2. A2, från sydväst. Foto: M. Stibéus.

FIGUR 3. A22 efter framrensning, från söder. Foto: M. Stibéus.

FIGUR 4. A37 efter framrensning, från sydväst. Foto: M. Stibéus.

betesmark och åker. Detta mönster kvarligg sedan och kan följas på storskifteskartan, skogskartan, sockenkartan och laga skiftes kartan (BILAGA 3).

Resultat

Området var tidigare plöjt vilket förde med sig att inga anläggningar var synliga före avbaning och att de flesta också var mycket skadade. Sammanlagt undersöktes 77 objekt varav 5 utgick (BILAGA 4). I samband med undersökningen påträffades en skålgropslokal (RAÄ 469) med 12 skålgropar, belägen knappt 50 meter väster om gravfältet. Denna lämnades orörd vid exploateringen.

Typ	Antal
Brandgrop	2
Brandlager	10
Härd	32
Kantrännor till bortodlade högar	20
Mörkfärgning/sotfläck/kolsamling/nedgrävning	6
Stolphål	2
Utgå	5

TABELL 1. Sammanställning över anläggningstyper och deras antal

Gravar

Kantrännor och brandgravar

Sammanlagt undersöktes 23 kantrännor av varierande bevarandegrad och storlek men med en genomsnittlig diameter på 8 meter (FIGUR 2). Åtta högar (A5, A9, A22, A26, A30, A37, A43 och A56) (FIGUR 3 och FIGUR 4) kunde uppvisa härdar inom sina begränsningar, eller i själva kantrännorna, företrädesvis i de norra och östra delarna. I A37 låg härderna mer centralt. Sex högar/kantrännor (A27, A28, A31, A32, A34 och A35) saknade synbara begravingar medan brända ben från nio vuxna människor kunde konstateras i brandlager eller brandgropar i åtta anläggningar (A16, A24, A26, A40, A50, A53, A54 och A58).

Brandlagren var skadade av plöjningen och varierade i storlek mellan omkring 2,5 x 1 och 1 x 1 meter. Djupet var också varierande men låg mellan 0,05 och 0,1 meter. Brandgroparna var omkring 0,4 x 0,5 meter stora och 0,02 till 0,13 meter djupa. Under tre rester av brandlager (A16, A44 och A51) var sanden rödbränd, vilket möjligen kan tyda på att bränning skett på platsen. Spåren som återstod var dock alltför fragmentariska för att man med säkerhet skall kunna belägga det. Brända ben från hund fanns i tre

anläggningar (A16, A26 och A53), häst fanns i två (A51 och A54), och häst tillsammans med nöt i ytterligare två anläggningar (A50 och A58). Dåligt brända ben tillsammans med obrända ben från enbart nöt fanns i A49, varför anläggningen möjligen kan tolkas som en avfallsgrop (BILAGA 5).

Grav	Människa	Djur	Fynd
?	Individ (18–64 år)	–	–
A16	Vuxen individ (18–89 år)	Hund	–
A24a	Vuxen individ (18–89 år)	–	Flinta (F92), keramik (F81, F82)
A26a	Individ (18–44 år)	Hund	Järnslag (F43), kniv (F112)
A40	Individ	–	–
A49	–	Nöt	–
A50	Individ	Häst, nöt och häst/nöt	Keramik (F71)
A51	–	Häst	–
A53	Individ (18–44 år)	Hund	–
A54	Vuxen individ (18–89 år)	Häst	–
A58	Individ (18–44 år)	Häst och häst/nöt	Skifferhänge (F21), näver (F41), flinta (F44), järnbeslag (F89), vriden tråd (F137), dubbelbleck med nitar (F138), järnfragment (F139).

TABELL 2. Sammanställning över de osteologiskt analyserade gravarna

Boplatslämningar

Stolphål

Två anläggningar tolkades som stenskodda stolphål, A24b och A55a. De låg långt från varandra och kunde inte uppvisa något inbördes samband. A24b påträffades innanför kantrännan i A24 varpå man får utgå från att den är äldre än graven. I samband med rensningen påträffades brända ben, flintavslag och keramikbitar. A55a låg även den under en hög, A37, varför en äldre datering är sannolik även här. Det påträffades inga fynd i relation till anläggningen.

Härdar

Sammanlagt undersöktes 30 härdar varav 17 låg ensamma och 13 i eller innanför kantrännor. Härdarna som låg under högarna bör ha varit äldre, medan de som låg i kantrännorna var yngre än högarna. De äldre härdarna skulle kunna utgöra resterna av en tidigare boplats. De yngre representerar någon annan aktivitet som sannolikt kan ha haft att göra med ritualer i relation till gravarna. Dateringen av de ensamliggande härdarna är också oklar men kanske har även de en relation till gravhögarna. Härdarnas genomsnittliga diameter var omkring 1 meter och deras djup varierade mellan 0,1 och 0,25

FIGUR 6. Överst ett fragment av bården tillhörande en oval spännbuckla (F116). Bredd cirka 2 centimeter. Underst ett liknande fragment av en oval spännbuckla (F117). Bredd cirka 3,5 centimeter. Foto: S. Nilsson.

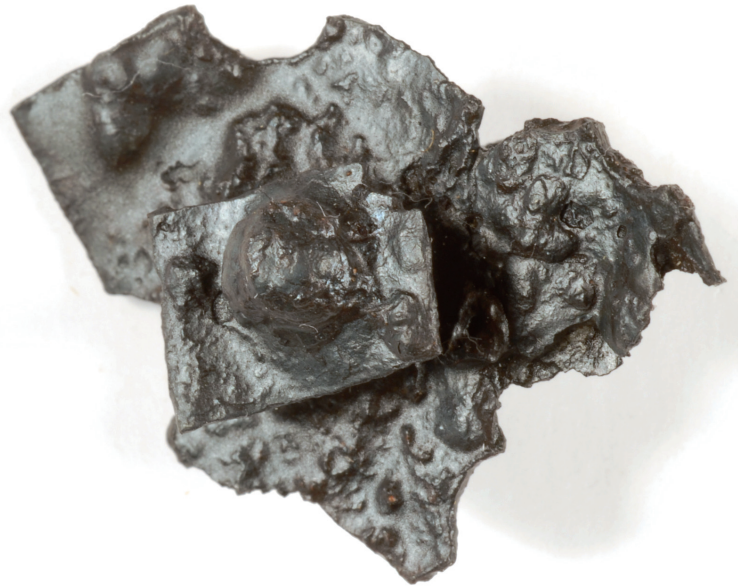

FIGUR 7. Kronan från ett likarmat spänne (F142) sett uppifrån och från sidan. Den bevarade längden är 3 centimeter och höjden är 2 centimeter. Foto: S. Nilsson.

meter. En härd påträffades i schakt B, cirka 30 meter söder om skålgropslokalen. Under 13 härdar (A6, A15, A29, A39, A41, A48, A56a och 56b, A57, A60, A61, A63 och A69) kunde man konstatera att den underliggande marken hade värmts upp och eldpåverkats då sanden eller moränsanden blivit rödbränd.

Fynd

Sammanlagt har 131 fyndposter registrerats, av dessa utgjordes merparten av brända ben (44), flinta (22) och keramik (18) (BILAGA 6).

FIGUR 5. Fragment av ett remkorsbeslag (F132). Den bevarade bredden är 2,5 centimeter. Foto: S. Nilsson.

De flesta fynden kunde tidsmässigt knytas till gravarna medan flintmaterialet också kan indikera äldre aktiviteter inom området. På grund av att gravfältet var svårt sönderplöjt och fynden brända förblev många av fragmenten oidentifierade.

Järn

Fynden av järn utgjordes av nålar (3), tenar (3), nitar/spikar (3), pryl/syl (1), tråd (1) samt fragment av knivar (4) och pilspetsar (2). Därtill fanns beslag (4), bleck (2) och en häst- eller oxsko samt ett flertal oidentifierbara fragment (3) (BILAGA 7).

Ett beslag (F126) kunde uppvisa avtryck efter textil och ett annat kunde tolkas som ett remkorsbeslag (F132) (FIGUR 5). Det påträffades invid kantrännan på anläggning A100 där det fanns ett brandlager med ett fåtal oidentifierade brända ben men mycket keramik. Beslaget kan ha tillhört en hästuprustning där det nitat ihop läderremmarna. I brandlager A26a fanns en liten bit järnslag (F43).

Brons

Det påträffades fem bronsfynd varav två kom från bården tillhörande en underskälla på en oval spännbuckla (FIGUR 6). Då det ena fragmentet (F116) påträffades i kantrännan tillhörande A37 och det andra (F117) öster om samma kantränna är det möjligt att de tillhört samma artefakt. F117 är markerat med trekantsstämplar, eventuellt kan det vara en P51/B1, som dateras till 900–1000 efter Kristus (Jansson 1985:113f, Svanberg 2003:156).

Strax öster om kantrännan tillhörande A36 hittades under schaktning ett knappliknande föremål i brons (F142). Troligen är det kronan som suttit fastnitad på ett likarmat spänne, då man kan ana början på de två armarna som nu är försvunna. Det fanns två synliga nitar undertill, den ena centrerad i mitten och som har fäst kronan på spännet (FIGUR 7 och FIGUR 8). Den andra niten satt längre ut, mot den ena armen, och har sannolikt utgjort fästet för själva hakanordningen. Eftersom armarna saknas är det svårt att bestämma vilken typ spännet tillhör. Även om armarna saknas kan man utifrån kronan troligtvis foga den till Öbbestorpserien, vars runda, gjutna krona är dekorerad med centralt placerade, enkla flätmönster, spiraler eller knoppar. Det är den vanligaste typen av likarmade spännen och dateras till perioden mellan 900–975 efter Kristus (Callmer 1999:217). Kronan liknar också en som finns på ett likarmat spänne från grav 1080 på Birka (Arbman 1943:449, Taf 80, 1).

Bland de övriga bronsföremålen fanns även ett platt beslag dekorerat med cirkclar och fyrkanter (F119) (FIGUR 9) och delar av en spiral (F118) (FIGUR 10). Båda hittades i kantrännan tillhörande A37.

Keramik

I anläggning A100a insamlades det mesta av den påträffade keramiken där fyndposterna F4, F34, F36 och F110 utgjorde delar av samma kärl. Det var ett grovt kärl med tjocka väggar och tjock botten som var magrat med små kvarts- eller bergartskorn. Kärlet hade en tydligt inåtböjd mynning och en plan botten utan antydan till någon kant längs botten. Diametern var cirka 16 centimeter och väggens tjocklek cirka 1 centimeter. Det liknar den grupp som Selling benämner A IV:3a1 och som dateras till vikingatid (Selling 1955:166 f). Kärlet kan också ha liknat ett kärl från Birka (Taf 247, nr 2) med en diameter på 14,3 centimeter och med en tjocklek på 1 centimeter (Arbman 1943:14). Kärlets former stämmer också med de som i *Keramik i Sydsverige - handbok för arkeologer* dateras till sen vendeltid eller vikingatid (Brorsson & Stilborg 2002:113f). I samma anläggning fanns ytterligare keramikfynd från ett kärl, F19 och F35. Det var mycket fragmenterat men grovmagrat och med en antydan till en inåtböjd mynning. Keramiken F7 från härden A6 hade liknande utseende men mynningsbitarna kom inte från ett kärl med inåtböjd mynning utan passar bättre med ett kärl med lite

FIGUR 8. Samma krona som figur 7 men underifrån. I mitten syns kronans nit samt delar av fästet som hållit nålen på plats. Foto: S. Nilsson.

FIGUR 9. Fragment av ett dekorerat beslag (F119). Bredden är 1,5 centimeter. Foto: C. Helander.

FIGUR 10. Fragment av en spiral i brons (F118). Bevarad längd är 1,5 centimeter. Foto: S. Nilsson.

FIGUR 11. Pärlla (F15). Foto: C. Helander.

FIGUR 12. Pärlla (F6). Foto: C. Helander.

rakare väggar. Mynningskanten var lite tillplattad. Det fanns flera plana bottenbitar med en tydlig liten kant på. Sådana lister börjar förekomma mot slutet av vendeltid och fortsätter in i vikingatid (Brorsson & Stilborg 2002:113f).

Det fanns några keramikskärvar (F5) som skilde sig från det övriga keramikmaterialet från undersökningen. Också det var rödaktigt men med en svartare yta och mer grovkornig magring. Det var dekorerat med små gropar längs med buken och med streck på mynningens överkant. Troligtvis är det samtida med det övriga materialet men det är heller inte omöjligt att det är gropkeramik som hör till en äldre fas i området.

Glas

Det förekom endast två glasfynd och de utgjordes båda av pärlor. Den ena (F15, FIGUR 11) påträffades i samband med rensning i kantrännan på anläggning A1. Pärllan var transparent med en ljusgrön ton och med små bruna prickar på och är troligen vendeltida eller tidigvikingatida. Enligt Callmer är typen vanlig från sent 700-tal till slutet av 800-talet, för att efter mitten av 900-talet bli mindre frekvent (Callmer 1977:86f, plate III:B554T). Det påträffades också en orangefärgad glaspärlla (F6, FIGUR 12), men den är svårare att datera.

Flinta och bergart

Flinta förekom mest frekvent i de centrala delarna av undersökningsområdet medan den tycks ha avtagit både norr- och söderut. Flintmaterialet uppvisade bland annat mikrospån (F86 och F106), ett yxfragment (F104) och en flathuggen pilspets med urnupen bas (F100, FIGUR 13) men bestod i huvudsak av avslag som var både brända och obrända. Det påträffades också ett möjligt yxämne i grönsten (F145) och en löpare (F144) vid härden A62 längst ner i den sydöstra delen av ytan samt ett fragmenterat skifferbryne med ett hål i ena änden (F21).

FIGUR 13. Flintspets med urnupen bas (F100). Foto: C. Helander.

Fynd	Antal
Bergart	2
Brons	5
Brända ben	44
Bränd lera	2
Djurben/tänder	2
Flinta	22
Förslaggad lera/kol?	2
Glas	2
Järn	27
Järnslag	3
Keramik	18
Näver	1
Skiffer	1

TABELL 3. Sammanställning över fyndtyper och deras antal

Diskussion

Från 900-talets slut börjar de rena skelettgravfälten kunna skönjas, medan det tidigare kunde förekomma brand- och skelettgravar parallellt inom samma gravfält. Det tycks som om brandgravskicket i stort sett upphör efter 900-talets slut i dessa delar av Finnveden (Bodin 1997:142).

I Hornaryd utgjordes gravarna enbart av brandgravar, vilket sannolikt innebär att den här delen av gravfältet inte använts efter år 1000. Fynden i form av bland annat glaspärlor, keramik och fragment av ovala sköldbucklor samt kronan från det likarmade spännet liknar de fyndkategorier som påträffats vid vikingatida gravfält i Jönköpings län, exempelvis det i Nennesmo, Reftele socken (RAÄ 6), det i Nästa, Kärda socken (RAÄ 42b), det i Alseda socken (RAÄ 163–169) och det vid Lannakrysset i Bredaryds socken (RAÄ 2).

Fynden från gravfältet i Hornaryd pekar på en datering med tyngdpunkt i vikingatid, men med en möjlig anläggningstid så tidigt som vid vendeltidens slut, det vill säga sent 700–800-tal. Det är möjligt att området upphör att användas som begravningsplats innan skelettgravskicket blir vanligt men det kan heller inte uteslutas att gravfältet fortsatt utanför undersökningsområdet. I några fall hade den döda fått med sig hund, häst eller nöt i graven, något som även det förknippas med den yngre järnålderns gravskick.

Sammanfattning

Under tiden 27 april till 23 juli 1987 utförde Jönköpings läns museum en arkeologisk undersökning av RAÄ 64 på fastigheten Hornaryd 2:6 i Värnamo socken. Undersökningen föranleddes av att Värnamo kommun önskade exploatera Hornaryds industriområdes östra del. Uppdragsgivare och kostnadsansvarig var Värnamo kommun. Sammanlagt undersöktes cirka 6 700 m², med ett 70-tal anläggningar, varav minst 20 (+6 osäkra/diffusa) kantrännor, 32 härdar, 20 brandlager, 5 kol/sotfläckar, 2 stolphål och 2 nedgrävningar. Det förekom inga skelettgravar inom undersökningsytan. Brandgravskicket tillsammans med fyndmaterialet tyder på en användningstid under vendeltidens övergång till vikingatid, cirka 800 efter Kristus och kanske 100–150 år framåt.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens tillstånd:	11391-2112-86
Jönköpings läns museums dnr:	101/87
Beställare:	Värnamo kommun
Rapportansvarig:	Christina Helander
Fältansvariga:	Magnus Stibéus och Björn Varenius
Fältpersonal:	Per Frölund, Anna Thomasdotter och Lars Östvall
Fältarbetstid:	1987-04-27–1987-07-23
Län:	Jönköpings län
Kommun:	Värnamo kommun
Socken:	Värnamo socken
Fastighetsbeteckning:	Hornaryd 2:6
Belägenhet:	5D 8i Värnamo
Koordinater:	X:6339060 Y:1527360
Koordinatsystem:	RT90, 5 gon väst
Undersökningsyta:	6 700 m ²
Fornlämningsnummer:	RAÄ 64
Fornlämningstyp:	Vikingatida gravfält
Tidsperiod:	Vendel- och vikingatid
Negativ nr:	95/8:379-502
Fynd nr:	2–8, 11, 13–15, 18-19, 21, 24–25, 27, 29, 32–36, 38, 40–41, 43–52, 54–69, 71, 75–81, 83, 85–108, 110–145.
Tidigare undersökningar:	Dnr: 100/1987

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

Referenser

Tryckta källor

- Ameziane, J. 2004. *Spår av vikingatida högar vid Lannakryset. Överplöjd del av gravfältet RAA 2. Bredaryds socken Jönköpings kommun, Jönköpings län.* Jönköpings läns museum, Arkeologisk rapport 2004:19. Jönköping.
- Arbman, H. 1940. *Birka I. Die Gräber.* Tafeln. Uppsala.
- Arbman, H. 1943. *Birka I. Die Gräber.* Text. Uppsala.
- Areslätt, T. 1992. *Arkeologisk undersökning. Överplöjt vikingatida gravfält. Nennesmo, Reftele sn, Gislaveds kn.* Jönköpings läns museum, Arkeologisk rapport 1992:20. Jönköping.
- Bodin, U. 1997. I brytningstiden mellan hedniskt och kristet. *Det nära förflutna - om arkeologi i Jönköpings län. Meddelanden från Jönköpings läns hembygdsförbund och stiftelsen Jönköpings läns museum LXVII.* Red: Nordström, M. & Varenius, L. Jönköping.
- Brorsson, T. & Stilborg, O. 2002. Järnåldern. *Keramik i Sydsverige - en handbok för arkeologer.* Malmö.
- Callmer, J. 1977. *Trade beads and bead trade in Scandinavia ca 800–1000 A.D.* Acta archaeologica lundensia, series in 4, Nr 11. Lund.
- Callmer, J. 1999. Vikingatidens likarmade spännen. *Keramik, glas och metall från Uppåkra. Fynden i centrum.* Acta Archaeologica Lundensia, Series in 8, Nr 30. Lund.
- Kjellmark, K. 1919. Undersökning av två ramponerade hällkistor. *Meddelanden från norra Smålands fornminnesförening V–VII.*
- Löthman, L. & Varenius, B. Förhistorien. *Jönköpings läns historia. Småländska kulturbilder 1986–87. Meddelanden från Jönköpings läns hembygdsförbund och stiftelsen Jönköpings läns museum LVIII.* Red: Rydén, J. Jönköping.
- Nordström, M. 1997. Vitarör - en vapengrav från äldre bronsålder. *Det nära förflutna - om arkeologi i Jönköpings län. Meddelanden från Jönköpings läns hembygdsförbund och stiftelsen Jönköpings läns museum LXVII.* Red: Nordström, M. & Varenius, L. Jönköping.
- Nordström, M. 2000. *Gravar i vägen. Ett nyupptäckt fornlämningsområde, fornl 165–169, vid Alseda kyrka - Inför ny dragning av länsväg 127. Alseda socken i Vetlanda kommun, Jönköpings län.* Jönköpings läns museum, Arkeologisk rapport 2000:18. Jönköping.
- Selling, D. 1955. *Wikingzeitliche und frumittelalterliche Keramik in Schweden.* Stockholm.
- Svanberg, F. 2003. *Death rituals in South-East Scandinavia AD 800–1000. Decolonizing the Viking Age 2.* Acta Archaeologica Lundensia, Series in 4, Nr 24. Lund.
- Ytterberg, N. 2003. *Röjningsrösen, gravhög och boplatslämning. Sökschaktning vid gravhögen RAA 31, boplatsläge A–D och sentida fossil åkermark. Värnamo socken i Värnamo kommun, Jönköpings län.* Jönköpings läns museum, Arkeologisk rapport 2003:13. Jönköping.

Muntliga uppgifter

Agertz, J. 2008-07-31, ortnamnsforskare, Jönköpings läns museum.

Nordström, M. 2008-10-22, arkeolog, Jönköpings läns museum.

Arkiv

Jönköpings läns museums arkiv. Jönköping.

F-topo - Historisk-topografisk databas över Jönköpings län. www.jkpglm.se/kulturmiljo/ortnamn.html.

Kartunderlag

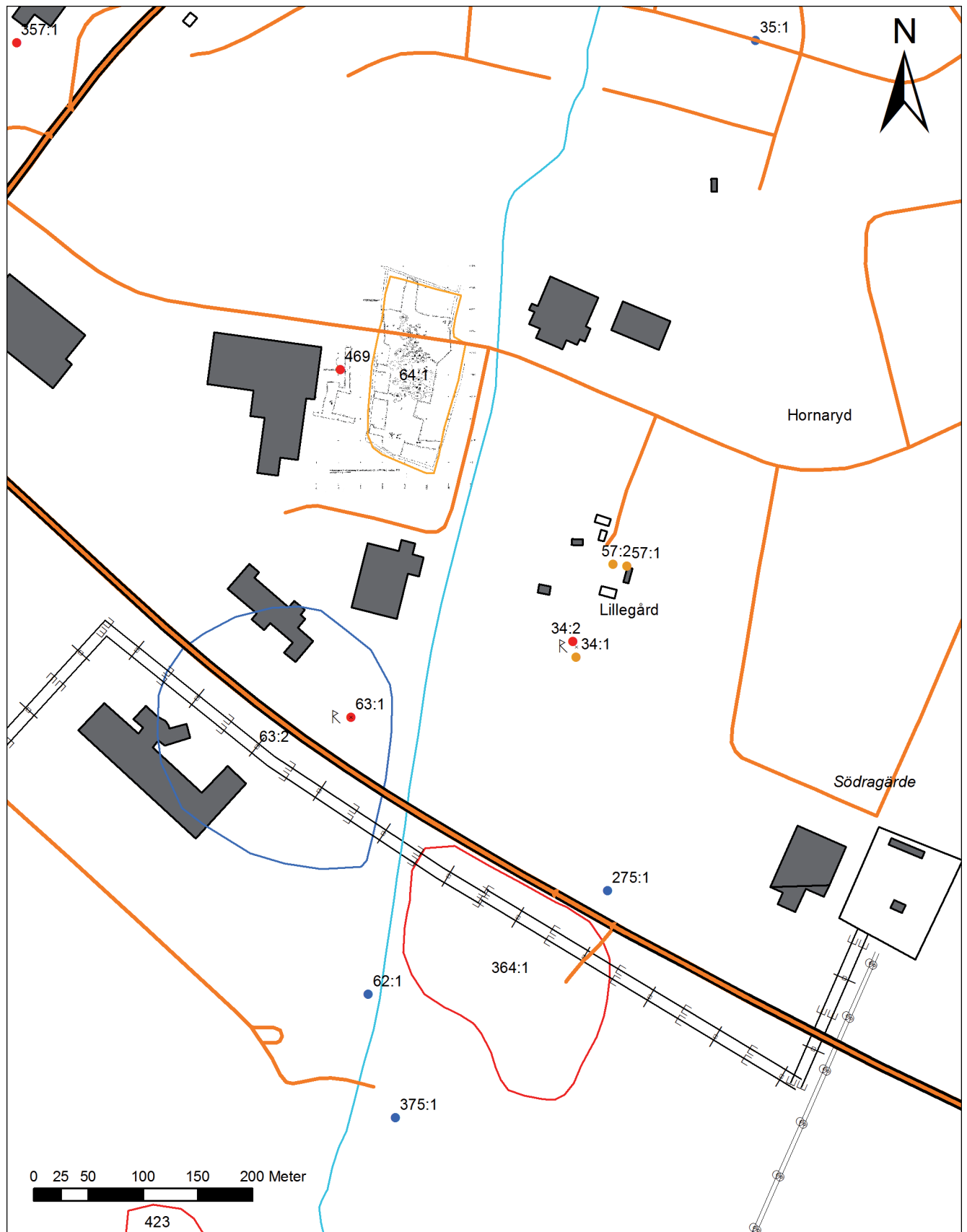
Geometrisk avmätning över Hornaryd 1–2, Värnamo socken, Jönköpings län. Upprättad år 1695 av lantmätare Jonas Petersson Duker. Lantmäteriverket Gävle akt: E 131-14.

Laga skifte 1871. Jönköpings län, Värnamo. Upprättad 1871-04-29 av F. Strandberg. Lantmäteriverket Gävle akt: 06-VÄJ-125.

Mossle Helmershus skogelag, 1766. Upprättad av Nils Esping genom Nils Lindwall åren 1766–1767. Lantmäteriverket Gävle akt: E 131-24:3.

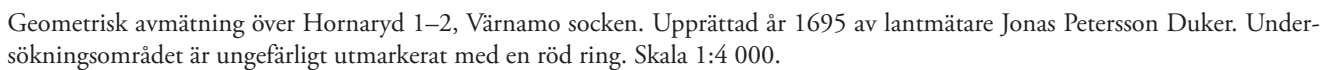
Storskifteskarta 1779. Jönköping. Upprättad av Nils Lindwall. Lantmäteriverket Gävle akt: 06-VÄJ-14.

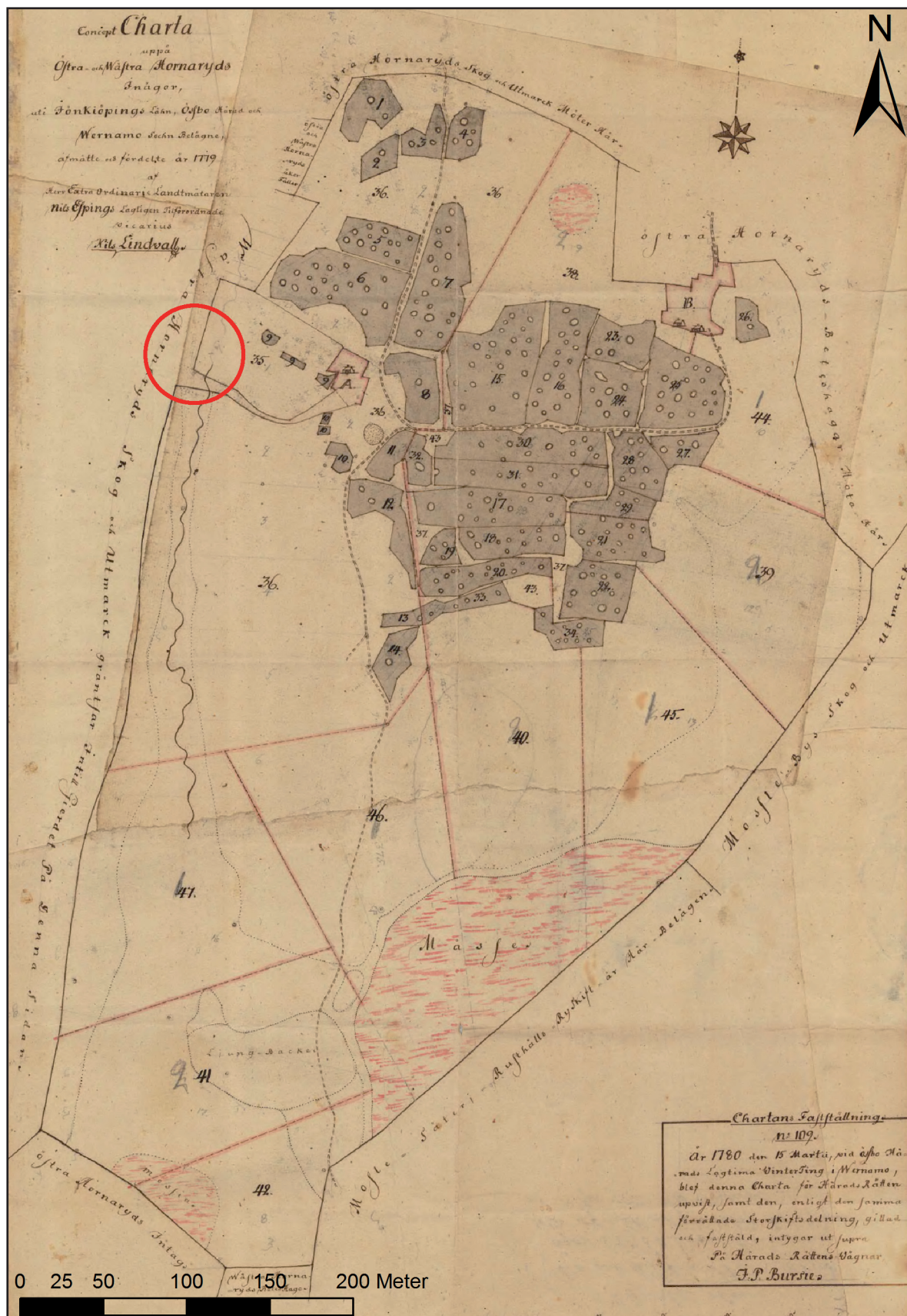
Värnamo sockenkarta 1852. Jönköpings län, Värnamo socken. Upprättad åren 1852–1857 av H.W. Andersson. Lantmäteriverket Gävle akt: E 131-1:1

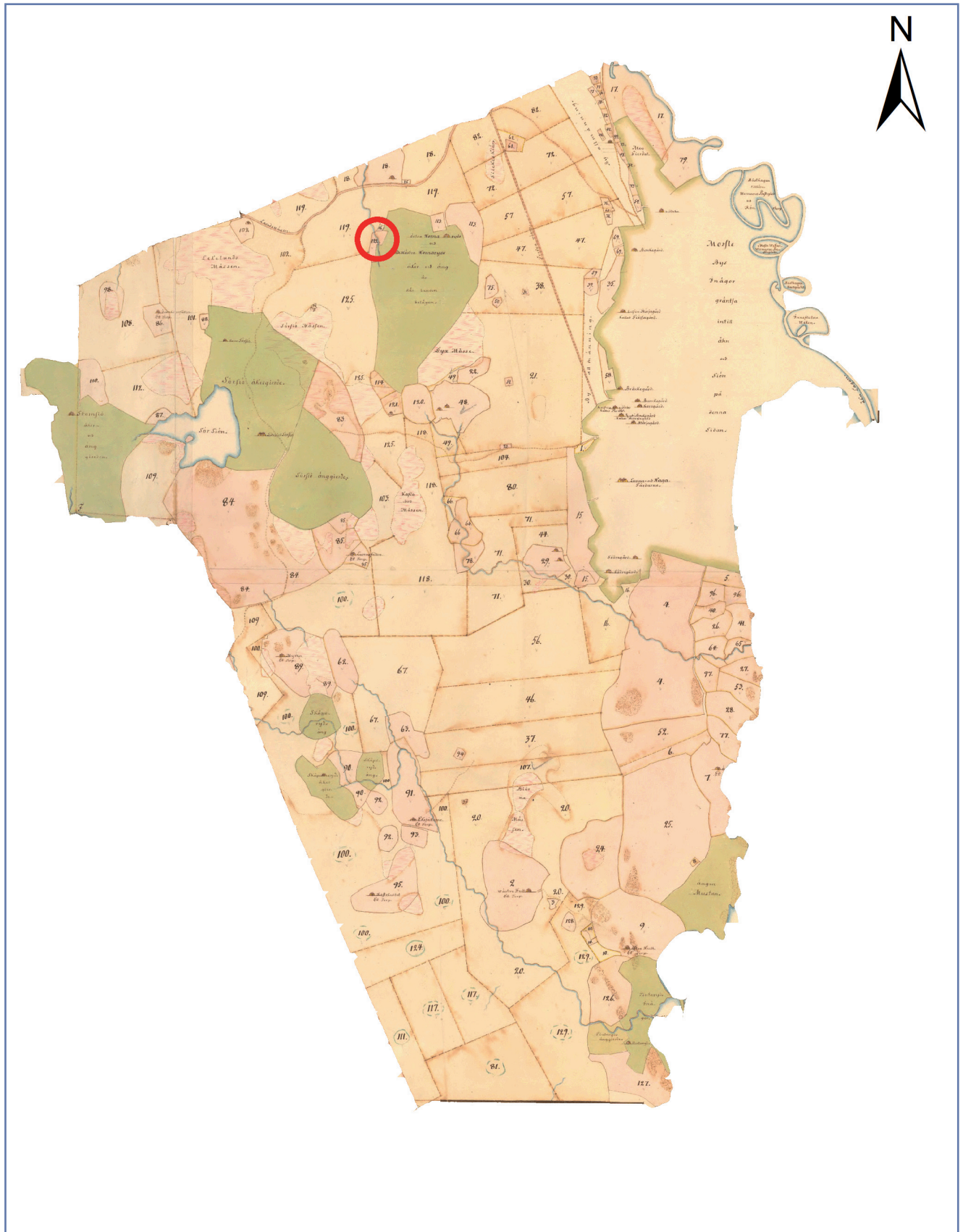
Undersökningsområdet (RAÄ 64) med bebyggelse och andra fornlämningar utmarkerade. Renritad av Mikael Nordström. Skala 1:5 000.

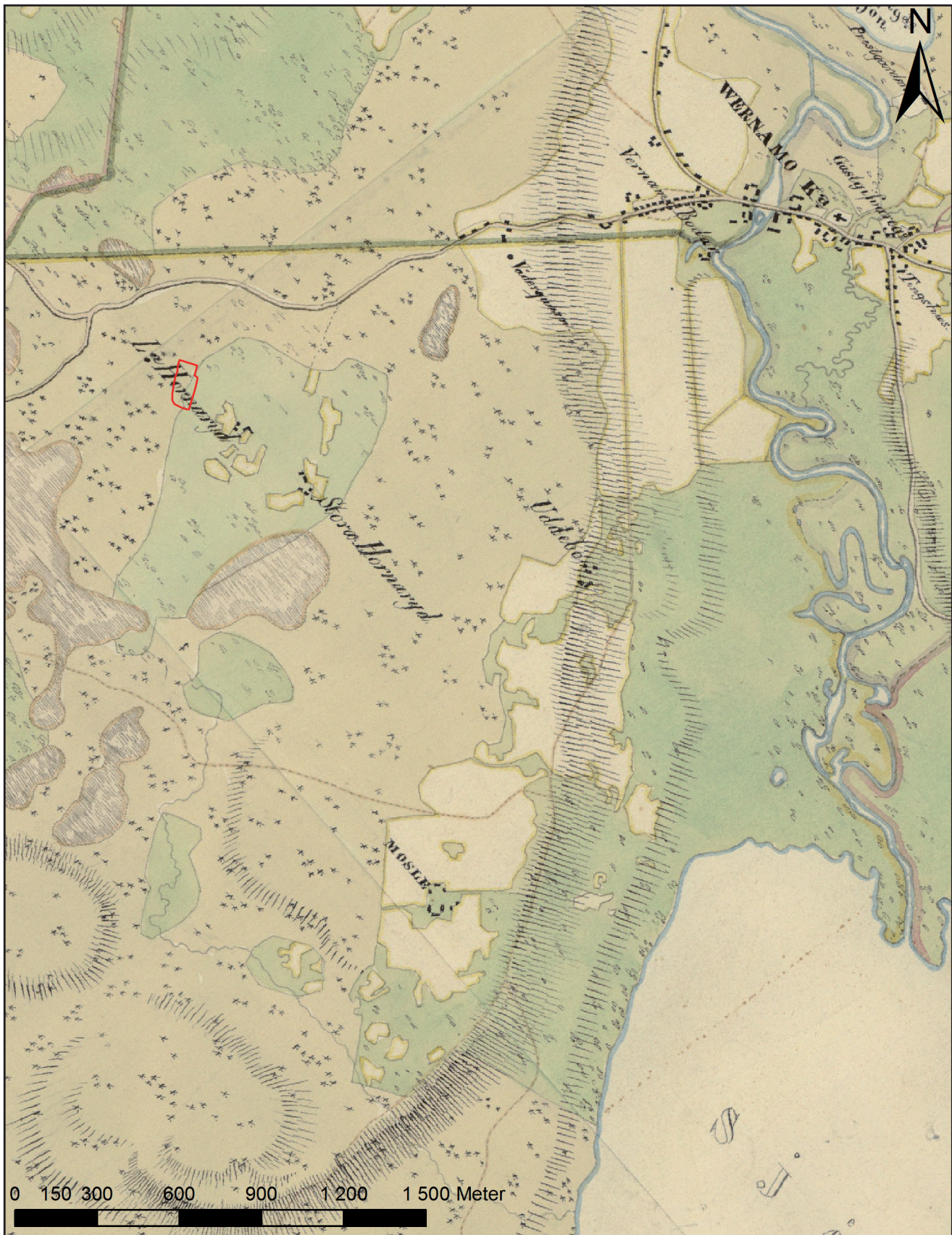

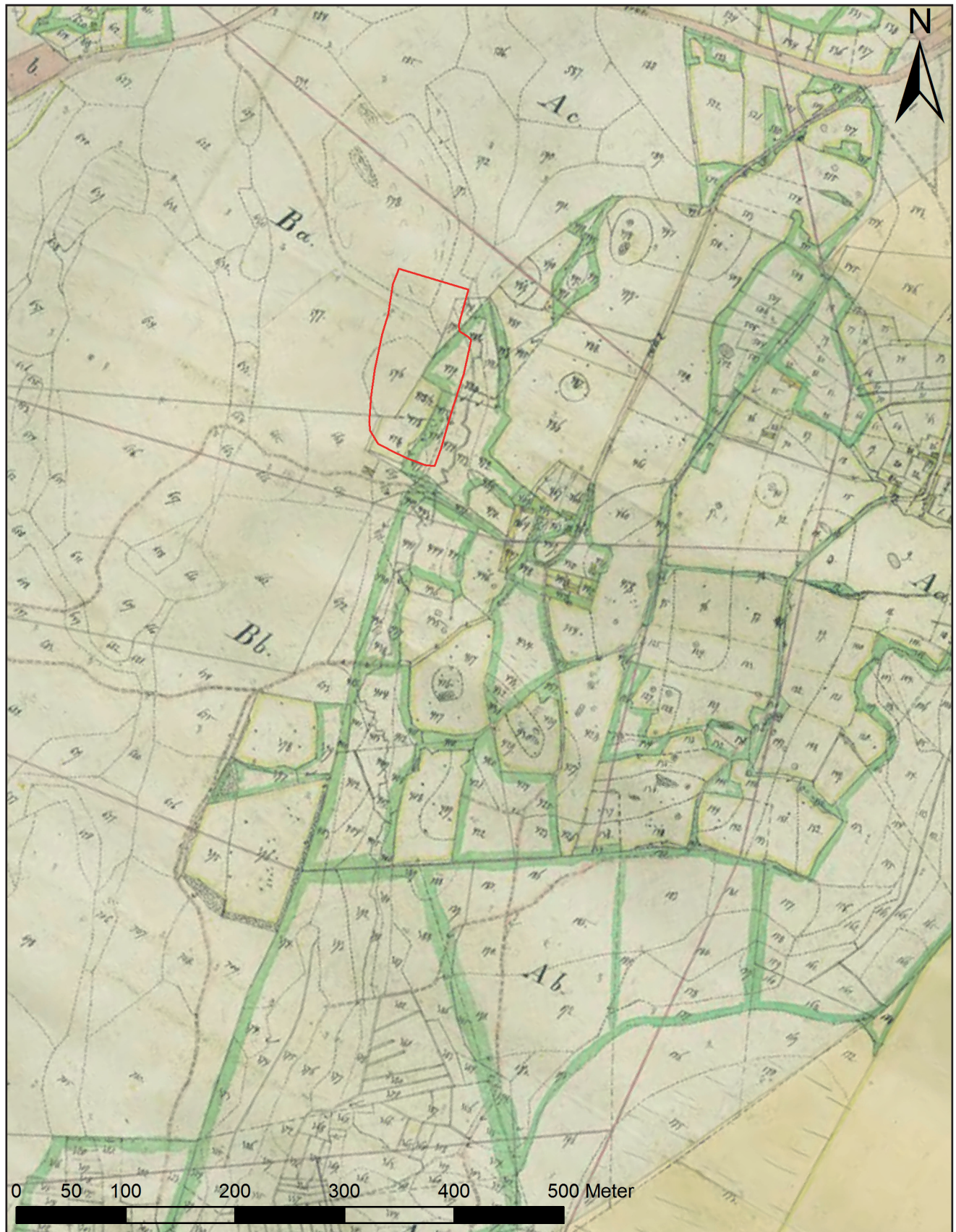
Storskifteskarta upprättad år 1779 av Nils Lindwall. Undersökningsområdet är ungefärligt utmarkerat med en röd ring. Skala 1:3 500.

Skogskarta upprättad år 1766–1767 av Nils Esping genom Nils Lindwall. Undersökningsområdet är ungefärligt utmarkerat med en röd ring.

Sockenkarta över Värnamo socken. Upprättad åren 1852–1857 av H.W. Andersson. Kartan är rektifierad och undersökningsområdet är markerat med rött. Skala 1:20 000.

Laga skifteskarta upprättad år 1871 av F. Strandberg. Kartan är rektifierad och undersökningsområdet är markerat med rött. Skala: 1:5 000.

ANLÄGGNINGSLISTA

ID	Anläggningstyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Fynd	Beskrivning
A1	Kantränna till bortodlad hög	7,5 meter i diameter	0,75–1,5	0,05–0,1	F15, 121, 122	Framträdde som en oregelbunden cirkel av humus mot moränen. Diffus begränsning i söder. Påverkad av A3 i SÖ.
A2	Kantränna till bortodlad hög	9 meter i diameter	0,5–0,75	0,1	F125	Framträdde som en cirkelformad mörkfärgning med sotinblandad humus i fyllningen. I N delen fanns en recent nedgrävning (A2b) och i NÖ delen fanns en kolansamling (A4). Plogspår i nord-sydlig riktning.
A2a	Rest av brandlager	2,1	0,6	0,05	F63, 87,	Beläget innanför kantrännan i Ö delen av A2.
A2b	Recent nedgrävning	1,5	1,1			
A3	Recent nedgrävning	1,8	1,6	0,5		Yngre rödgods–tillvaratogs ej
A4	Kolansamling	1	1	0,05	F135	A4 var belägen i NÖ delen av A2, intill kantrännan. Innehöll kol och skörbränd sten.
A5	Kantränna till bortodlad hög	8,2 meter i diameter	0,5–1	0,2		Kantrännan var oregelbunden och delvis förstörd av en recent nedgrävning (A3) i NV. I Ö delen framkom två härdar (A15 och A16). Plogspår över anläggningen.
A6	Härd	0,9	0,9	0,25		Belägen i den SÖ delen av kantrännan A2. Sot- och kolblandad humus och skörbränd sten (0,05–0,15 meter stora). Under anläggningen vidtog rödbränd moränsand.
A7	Kolansamling	0,5	0,5	0,2	F97	Belägen cirka 2 meter SV om kantrännan A22.
A8	Kolansamling	0,6	0,5	0,2		Belägen 0,1 meter NV om kantrännan A9.
A9	Kantränna (?) till bortodlad hög	8 meter i diameter	0,9	0,1	F55, 56	Begränsades i N av en 0,9x0,5 meter stor sten. Kantrännans mörkfärgning var diffus. Inom kantrännan framkom två härdar (A29 och A69) samt i kantrännans SÖ del en kolansamling (A67). Låg i morän.
A10	Härd	1,9	1,1	0,12	F127	Belägen 6 meter V om A1. Fyllningen bestod av skörbrända stenar samt kol- och sotinblandad sand.
A13	Härd	1,5	1,1	0,12		Belägen innanför och i den förmodade kantrännan A22. Fyllningen bestod av skörbrända stenar samt kol- och sotinblandad sand.
A14	Härd?	0,7	0,6			Belägen cirka 0,5 meter S om kantrännan A22.
A15	Härd	1	0,45	0,1		Belägen 0,2 meter SÖ om kantränna A5. Fyllningen bestod av skörbrända stenar samt kol- och sotinblandad sand. Under anläggningen vidtog rödbränd moränsand.
A16	Rest av brandlager	1,35	0,8	0,06	F27	Beläget innanför kantrännan A5. Kol- och sotansamling med inslag av skörbrända stenar (0,03–0,1 meter stora). De brända benen låg ytligt. Under anläggningen vidtog rödbränd moränsand.
A17	Sotfläck med keramikkoncentration	2	2		F5	Ej klart avgränsat område med mörka humusfläckar med inslag av sot och spridda keramikbitar. Inga synliga nedgrävningar.
A21	Härd	0,55	0,45	0,15		Belägen cirka 5 meter Ö om A15.
A22	Rest av kantränna till bortodlad hög	6,5x3,5	0,75	0,2	F57	Framträdde som en halvcirkelformad mörkfärgning där den Ö delen saknades. Fyllningen bestod av brunaktig humus med inslag av kol. I Ö delen framkom en härd (A13).
A23	Mörkfärgning/nedgrävning	0,45	0,45	0,12		Belägen S om keramikkoncentrationen A17.
A24	Kantränna till bortodlad hög	7 meter i diameter	0,5–0,75			A24 vidtog omedelbart N om A1. Fyllningen bestod av brun humös sand. I Ö delen framkom resterna av ett brandlager (A24a). I anläggningens centrala del framkom ett möjligt stolphål (A24b).

ID	Anläggningstyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Fynd	Beskrivning
A24a	Brandlager	0,5	0,5	0,12	F81,91	Beläget i Ö delen av A24. Fyllningen bestod av kol- och sotblandad sand.
A24b	Stolphål?	0,15	0,15	0,22		En nedgrävning med ett antal stenar.
A25	Härdrest?	1,1	0,8	0,1		Fyllningen bestod av enstaka skörbrända stenar (0,1–0,2 meter stora) samt sotbemängd sand.
A26	Rest av kantränna	8–9 meter i diameter	0,8–1,5	155		Framträdde som en cirkelformad mörkfärgning där den SV delen var otydlig. Inom anläggningen framkom en brandlagerrest (A26a) och en härd (A26b).
A26a	Rest av brandlager	2,9	0,8	0,1	F43,47, 108, 112	Brandlagret låg i nord-sydlig riktning med de brända benen koncentrerade till mitten.
A26b	Härd	1,5	0,5	0,2	F49	Belägen på Ö insidan av A26.
A27	Kantränna till bortodlad hög	9 meter i diameter	0,5–1,4			I V och S var anläggningen diffus och inga spår av någon begravnings kunde konstateras.
A28	Rest av kantränna till bortodlad hög	11 meter i diameter	0,7–1,5		F78	Belägen Ö om A27. Mycket diffus med endast mindre bevarade mörkfärgningar som tolkats som en kantränna. Inga spår av någon begravnings kunde konstateras.
A29	Härd	1	1	0,18		Belägen innanför kantrännan A9. Fyllningen bestod av skörbrända stenar (0,03x0,15 meter stora) samt kol- och sotblandad sand. Under anläggningen vidtog rödbränd moränsand.
A30	Rest av kantränna till bortodlad hög?	7 meter i diameter				Anläggningen var diffus och betraktas som osäker. I N delen framkom en härd (A68).
A31	Kantränna till bortodlad hög	4,5x6,5	1			Belägen S om A28. Hade en diffust oval form och inga spår av någon begravnings kunde konstateras.
A32	Rest av kantränna till bortodlad hög	5x6 Bredd: 0,7	0,7			Belägen NÖ om A33. Begränsningarna var otydliga och inga spår av någon begravnings kunde konstateras.
A33	Rest av kantränna till bortodlad hög	6x5 Bredd: 0,7–1	0,7–1			Framträdde som en mörkfärgad cirkel. I den N delen framkom en brandlagerrest (A33a).
A33a	Brandlagerrest	0,7	0,9		F13	Beläget innanför kantrännan i N delen av A33.
A34	Rest av kantränna till bortodlad hög	7x7				Den NV delen var diffus. Inga spår av någon begravnings kunde konstateras.
A35	Rest av kantränna till bortodlad hög	7x6	0,7–0,14			Framträdde som en cirkelformad mörkfärgning vars NV utbredning var diffus. Inga spår av någon begravnings kunde konstateras.
A36	Rest av kantränna till bortodlad hög	8 meter i diameter	0,8–1,5			Anläggningen var relativt tydligt avgränsad utom i NV delen. I N delen framkom två rester av brandlager (A58 och A59), som möjligen är ett och samma lager.
A37	Rest av kantränna till bortodlad hög	9 meter i diameter	1		F51, 116, 118, 119, 128, 130	Framträdde som en cirkelformad mörkfärgning med diffus utbredning i S. I kantrännans N del fanns en stensträng, 5–8 meter lång, påminnande om en kantkedja. Innanför kantrännan framkom en härdbotten (A52) och två brandlager (A53 och A54). I kantrännans V del framkom ett brandlager (A55) och ett stolphål (A55a).
A38	Härd	1,1	0,9	0,14	F18, 136	Belägen på gravfältets Ö del och i S delen av en osäker kantränna (saknar A-nummer). Innehöll sot, kol och ett tiotal naturstenar.
A39	Härd	1,1	0,8	0,2		Belägen cirka 1 meter V om A38 på insidan av en förmodad kantränna (utan A-nummer). Fyllningen bestod av skörbrända stenar samt kol- och sot. Under anläggningen vidtog rödbränd morän.
A40	Rest av brandlager	2	1	0,12	F8	Beläget cirka 0,5 meter S om A39 i den förmodade kantrännan (saknar A-nummer). Inom anläggningen fanns ett tiotal skörbrända stenar.

ID	Anläggningstyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Fynd	Beskrivning
A41	Härd	1,2	1,5	0,3	F2, 3	Belägen i V delen av kantrännan A43. Utgjordes av en kol- och sotbemängd skärvtenssamling med cirka 0,15 meter stora och skarpkantade stenar. I fyllningen framkom även förkolnade stockfragment. De var 0,2–0,4 meter långa och hade en diameter på mellan 0,07–0,1 meter. Moränsanden under anläggningen var ställvis rödbränd.
A42	Härd	1	0,7	1,15		Belägen på V insidan av kantrännan A43. Fyllningen bestod av kraftigt skörbränd stenar, cirka 0,1–0,3 meter stora samt kol och sot.
A43	Rest av kantränna till bortodlad hög		1			Framträdde som en cirkelformad mörkfärgning med diffus begränsning i Ö och SV. Innanför kantrännan fanns två brandlagerrester (A44 och A45) och en härd (A42). I kantrännans NV del fanns ytterligare en härd (41).
A44	Rest av brandlager	1,1	0,8	0,05	F32, 48, 111, 113, 131	Beläget på insidan av Ö delen av kantrännan A43. Fyllningen bestod av kol och sot samt skörbränd stenar. Under anläggningen vidtog, ställvis rödbränd, moränsand.
A45	Rest av brandlager	0,6	0,5	0,07	F68	Framkom innanför kantrännans (A43) NÖ del. Fyllningen bestod av kolinblandad humus med enstaka brända stenar.
A46	Härd	1	0,6	0,19	F129	Anläggningen bestod av delvis löst liggande skörbränd stenar.
A47	Härd	0,8	0,8	0,11		Fyllningen bestod av kol, sot samt ett totalt skörbränd stenar.
A48	Härd	1	1	0,12		Belägen 1 meter S om A47 och bestod av kol, sot och enstaka skörbränd stenar. I NV delen av anläggningen var sanden rödbränd.
A49	Omarkerad brandgrop?	0,4	0,5	0,2	F38	Utgör eventuellt samma anläggning som A50. Någon gravöverbyggnad kunde inte konstateras. Fyllningen bestod av kol, sot och brända ben.
A50	Omarkerad brandgrop?	0,45	0,55	0,13	F40, 70, 71	Belägen cirka 0,3 meter NÖ om A49 och utgör eventuellt samma anläggning som denna. Fyllningen bestod av kol, sot och brända ben. Någon gravöverbyggnad kunde inte konstateras.
A51	Brandlager?	1,3	0,9	0,09	F29, 31	Beläget cirka 1 meter NV om kantrännan till A31. Fyllningen bestod av kol, sot och brända ben. Under anläggningen vidtog rödbränd sand.
A52	Härdbotten	1,1	0,7			Belägen ungefär i mitten av kantrännan A37. Fyllningen bestod av enstaka skörbränd stenar, kol, sot och rödbränd sand.
A53	Rest av brandlager	0,9	0,5	0,11	F25, 26	Beläget i Ö delen, innanför kantrännan A37. Fyllningen bestod av kol, sot, enstaka stenar samt brända ben.
A54	Rest av brandlager	0,35	0,35	0,09	F107	Beläget innanför kantrännan i SÖ delen av A37, cirka 2 meter SV om A53. Fyllningen bestod av kol, sot, enstaka stenar samt brända ben. Under anläggningen vidtog morän, utom i S delen där en mörkfärgning, möjligen efter kantrännan, syntes.
A55	Rest av brandlager	1,2	0,7	0,08	F45	Beläget i V delen av kantrännan A37. Fyllningen bestod av kol, skörbränd sten och kraftigt bränd sand. I NÖ delen framkom ett stolphål (A55a).
A55a	Stenskort stolphål	0,15	0,15	0,22		Fyllningen bestod av förkolnat trä, som var omgivet av tre stenar (0,1–0,15 meter stora) varav en var skörbränd.
F56	Kantränna	8 meter i diameter	1	0,2		Framträdde som en cirka 1 meter bred cirkelformad mörkfärgning. Innanför kantrännan fanns två härdar (A56a och A56b).
A56a	Härd	1,1	1	0,22	F42	Belägen i NV delen av A56. Fyllningen bestod av kol, sot och skörbränd stenar (0,05–0,2 meter stora). Under anläggningen vidtog rödbränd moränsand.
A56b	Härd	1,1	1	0,22		Belägen 0,3 meter SÖ om A56a. Fyllningen bestod av kol, sot och skörbränd stenar (0,05–0,15 meter stora). Under anläggningen vidtog rödbränd moränsand.

ID	Anläggningstyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Fynd	Beskrivning
A57	Härd	1	1	0,12		Belägen cirka 2 meter N om kantrännan A32. Fyllningen bestod av sand, kol, och enstaka skörbrända stenar (0,05–0,1 meter stora). Under anläggningen vidtog svagt rödbränd sand.
A58	Rest av brandlager	2,2	0,7	0,16	F21, 41, 46, 77, 89, 90, 24+39, 75+37, 137, 138, 139	Beläget innanför men i direkt anslutning till kantrännan i N delen av A36. Fyllningen bestod av kol, sot och enstaka stenar.
A59	Rest av brandlager	0,7	0,7	0,16	F52	Beläget innanför kantrännan A36, cirka 0,5 meter S om A58. Fyllningen bestod av kol, sot och enstaka skörbrända stenar.
A60	Härd	1,2	0,8	0,18		Belägen cirka 5 meter S om kantrännan A43. Fyllningen bestod av kol, sot och enstaka skörbrända stenar. Under anläggningen vidtog rödbränd moränsand.
A61	Härd	1,1	1,1	0,24		Belägen cirka 2 meter SÖ om A60. Fyllningen bestod av kol, sot och ett 20-tal skörbrända stenar (0,05–0,2 meter stora). Under anläggningen vidtog rödbränd moränsand.
A62	Härd	0,9	0,9	0,19	F145	
A63	Härd	1	1	0,1	F33	Belägen 0,1 meter NV om kantrännan A56. Fyllningen bestod av kol, sot och skörbrända stenar (0,05–0,15 meter stora). Under anläggningen vidtog bränd sand.
A64	Härd	0,7	0,7	0,12		Belägen cirka 5 meter SÖ om kantrännan A43 och intill härd A65.
A65	Härd	0,9	0,9	0,17		Belägen intill A64. Fyllningen bestod av sot, kol och skörbrända stenar.
A66	Härd	1,2	0,7	0,13		Belägen cirka 2,5 meter Ö om kantrännan A56. Fyllningen bestod av sot, kol och ett fåtal skörbrända stenar.
A67	Kolansamling				F11	Belägen i SÖ delen av kantrännan A9.
A68	Härd	1,1	1	0,05		Belägen i N delen av kantrännan A30. Enstaka skörbrända stenar i ytan.
A69	Härd	1	0,8	0,13		Belägen på S insida av kantrännan A9. Under anläggningen vidtog bränd sand.
A70	Härd	0,4	0,4			Belägen i schakt 2, cirka 30 meter S om skålgropsföremålen (RAÅ 469).
A71	Härd	0,4	0,4			
A72	Rest av kantränna					Ej grävd
A73	Rest av kantränna					Ej grävd
A74	Rest av kantränna					Ej grävd
A75	Rest av kantränna					Ej grävd
A100	Kantränna	8x10 meter i diameter	1–1,75			
A100a	Rest av brandlager	0,85	0,6	0,24	F4, +34, +36, +110, F6, F19+35, F44	Beläget i kantrännans N del.

H O R N A R Y D

Osteologisk undersökning av brända ben från fornlämning 64, Hornaryd, Värnamo socken Småland. Jönköpings Länsmuseum Dnr 101/87

Rapportserie från Osteologiska enheten, Statens historiska museum
Osteologisk rapport 1994:7

Berit Sigvallius
1:e antikvarie
februari 1994

Osteologisk undersökning av brända ben från fornlämning 64, Hornaryd, Värnamo socken, Småland. Jönköpings Läns museums Dnr 101/87.

Sommaren 1987 undersöktes fornlämning 64 i Värnamo socken av Jönköpings läns museum. Gravfältet, som var förstört genom plöjning, har kunnat dateras till yngre järnålder. Vintern 1994 har de ben, som framkom vid undersökningen, undersökts på Osteologiska enheten vid Statens historiska museum av Berit Sigvallius.

Benen utgörs av brända och obrända ben, den totala vikten omfattar 1694 gram varav 275,6 gram, eller 16,3%, kunnat bestämmas. En del av de brända benen var dåligt förbrända.

Totalt har brända benrester av 9 individer av människa påträffats (tabell 1). Samtliga är vuxna individer, ingen av dem har kunnat könsbedömas. Åldersbedömningarna är gjorda med långa åldersintervall; för fyra individer har endast kunnat avgöras att de är vuxna (= 18-89 år), tre har bedömts vara 18-44 år och en 18-64 år. Den nionde individen har inte kunnat åldersbedömas alls.

De djurben som påträffats kommer från hund, nötkreatur och häst (tabell 1). I vissa fall har benen varit dåligt förbrända, vilket i synnerhet gäller för de ben av nöt som påträffats i anläggning 49 fyndnummer 38 (se katalogen).

Att dåligt förbrända ben påträffas i brandgravar är inte sällsynt. Det faktum att vissa ben är dåligt förbrända kan följaktligen inte a priori användas som intäkt för att det skulle vara fråga om inblandning av boplatmaterial. Emellertid är fyndomständigheterna svårtolkade i detta fall och man kan därför inte heller utgå från att de dåligt förbrända benen faktiskt utgör gravmaterial. Även om det även förekommer obrända ben i brandgravar utgörs dessa vanligen endast av enstaka obrända tänder av nötkreatur, häst, får eller gris. Den omfattning som de obrända benen har här är inte vanlig i brandgravar. Troligen utgör dessa ben därför inblandningar av boplatmaterial. Därmed är det naturligtvis fullt möjligt att tolka även de dåligt förbrända benfragmenten som boplatmaterial också. Både hund och häst är vanliga som offerdjur i järnålderns brandgravar. Nötkreatur förekommer, men väsentligt mer sällan.

KATALOG

Osteologisk undersökning, Småland, Värnamo socken, Fornlämning 64, Hornaryd. Jönköpings läns museum. Dnr: 101/87

Anläggning: -

Fyndnummer: 115, rensfynd

Mindre än 0,1 liter sotiga brända ben, 20,4 gram varav 18,1% kunnat bestämmas. Maximal fragmentstorlek 2,3 cm, genomsnittlig 1 cm.

Människa: (*Homo sapiens*) (3,7 g) En individ, 18-64 år, vars kön ej kunnat bedömas. Identifierade fragment från kranium (*cranium* 4 fr).

Anläggning: 16

Fyndnummer: 27, rest av brandlager

Mindre än 0,1 liter sotiga brända ben, 60,9 gram varav 15,8% kunnat bestämmas. Maximal fragmentstorlek 3,7 cm, genomsnittlig 0,5 cm.

Människa: (*Homo sapiens*) (9,3 g) En vuxen individ (= 18-89 år) vars kön ej kunnat bedömas. Identifierade fragment från kranium (*cranium* 6 fr), tänder (*dentes* 4 fr), skenben (*tibia* 2 fr).

Hund: (*Canis familiaris*) (0,3 g) Identifierade fragment från kotraden (ospecificerad *vertebra* 1 fr), mellanfotsben (*metapodium* 1 fr), tå (*phalanx III* 1 fr).

Anläggning: 24a

Fyndnummer: 91, sotfläck/rest av brandlager

Mindre än 0,1 liter något sotiga brända ben, 30,7 gram varav 12,7% kunnat bestämmas. Maximal fragmentstorlek 1,8 cm, genomsnittlig 0,5 cm.

Människa: (*Homo sapiens*) (3,9 g) En vuxen individ (= 18-89 år) vars kön ej kunnat bedömas. Identifierade fragment från kranium (*calvarium* 6 fr).

Anläggning: 26a

Fyndnummer: 108, rest av brandlager

0,95 liter sotiga brända ben, 684,8 gram varav 15,9% kunnat bestämmas. Maximal fragmentstorlek 3,9 cm, genomsnittlig 1 cm.

Människa: (*Homo sapiens*) (96,9 g) En individ, 18-44 år, vars kön ej kunnat bedömas. Identifierade fragment från kranium (*cranium* 115 fr), tand (*dens* 1 fr), överarmsben (*humerus distal* 1 fr), lårben (*femur diaphys* och *distal* 2 fr), mellanfotsben (*metatarsus* 1 fr), fingrar eller tår (*phalanx I* 1 fr, *ph.III* 1 fr).

Hund: (*Canis familiaris*) (11,7 g) Identifierade fragment från kranium (*cranium* 1 fr), underkäke (*mandibula* 2 fr), kotor (*vertebra thoracicae* 1 fr, ospecificerade *vertebrae* 2 fr), armbågsben (*ulna proximal* 1 fr), rullben (*talus* 1 fr), hälben (*calcaneus* 2 fr), fotledsben (*mesopodium* 2 fr), mellanfotsben (*metapodium* 1 fr), tår (*phalanx II* 1 fr, ospecificerad *phalanx* 1 fr).

Anläggning: 40**Fyndnummer:** 8, rest av brandlager

0,1 liter sotiga brända ben, 75,5 gram varav 2,9% kunnat bestämmas. Maximal fragmentstorlek 2,6 cm, genomsnittlig 0,5 cm.

Människa: (*Homo sapiens*) (2,2 g) Identifierade fragment från kranium (*calvarium* 4 fr) och kota (ospecificerad *vertebra* 1 fr).**Anläggning: 49****Fyndnummer:** 38, omarkerad brandgrop

0,4 liter blandat brända, dåligt förbrända och obrända ben. 217,3 gram varav 25,2% kunnat bestämmas. Maximal fragmentstorlek 5,8 cm, genomsnittlig 1,5 cm.

Nöt: (*Bos taurus*) (54,7 g) kranium (*cranium* 1 bränt fr), överkäke (*maxilla* 1 bränt fr), tänder (*dentes* 14 obrända fr), kota (ospecificerad *vertebra* 1 dåligt förbränt fr), överarmsben (*humerus* 1 dåligt förbränt fr), bäckenben (*coxae* 1 dåligt förbränt fr), fotledsben (*centrotarsale* 1 dåligt förbränt fr), mellanfotsben (*metapodium* 1 bränt och 2 dåligt förbrända fr), tår (*phalanx I, II* och ospecificerad *phalanx* 3 brända fr).

De oidentifierade fragmenten är även de en blandning av brända, dåligt förbrända och obrända ben. Troligen härrör de alla från nötkreatur.

Anläggning: 50**Fyndnummer:** 40 (inkluderar även f.d. fyndnummer 70), omarkerad brandgrop

156,2 gram brända, dåligt förbrända och obrända fragment varav 22,8% kunnat bestämmas.

Människa: (*Homo sapiens*) (0,2 g) En individ vars ålder och kön ej kan bedömas. Identifierat fragment av tand (*dens* 1 bränt fr).**Häst:** (*Equus caballus*) (19,1 g) Identifierade fragment från skulderblad (*scapula* 2 dåligt förbrända fr), skenben (*tibia* 1 dåligt förbränt fr), rullben (*talus* 1 obränt fr), mellanfotsben (*metapodium* 1 obränt fr).**Nöt:** (*Bos taurus*) (8,5 g) Samtliga identifierade fragment är dåligt förbrända: rullben (*talus* 3 fr), (*centrotarsale* 1 fr), tår (*phalanx I* 1 fr, *ph.III* 1 fr).**Häst/Nöt:** (7,8 g) Identifierade fragment från underkäke (*mandibula* 1 dåligt förbränt fr), kotor (*vertebra thoracicae* 1 obränt fr, ospecificerad *vertebra* 1 dåligt förbränt fr).**Anläggning: 51****Fyndnummer:** 29

Mindre än 0,1 liter starkt sotiga brända ben, 16,4 gram varav 13,4% kunnat bestämmas. Maximal fragmentstorlek 2,9 cm, genomsnittlig 1 cm.

Häst: (*Equus caballus*) (2,2 g) Identifierade fragment från mellanfotsben (*metapodium* 1 fr).**Fyndnummer:** 31 (hör troligen till fyndnummer 29).

Mindre än 0,1 liter brända ben, 14,2 gram, allt oidentifierat.

Anläggning: 53**Fyndnummer:** 25 (påsen märkt fyndnummer 26)

0,25 liter starkt sotiga brända ben, 171,8 gram varav 9,1% kunnat bestämmas. Maximal fragmentstorlek 4 cm, genomsnittlig 1,5 cm.

Människa: (*Homo sapiens*) (11,5 g) En individ, 18-44 år, vars kön ej kunnat bedömas. Identifierade fragment från kranium (*cranium* 10 fr), underkäke (*mandibula* 1 fr), finger- eller tåben (*phalanx I* 1 fr).**Hund:** (*Canis familiaris*) (4,1 g) Identifierade fragment från främre extremitet (*humerus distal sin/dx* 1 fr, *radius proximal sin* 1 fr och *dx* 1 fr), hälben (*calcaneus* 1 fr).**Anläggning: 54****Fyndnummer:** 107, rest av brandlager

Mindre än 0,1 liter rena brända ben, 35,1 gram varav 12,5% kunnat bestämmas. Maximal fragmentstorlek 2,2 cm, genomsnittlig 1 cm.

Människa: (*Homo sapiens*) (1,2 g) En vuxen individ (= 18-89 år) vars kön ej kan bedömas. Identifierade fragment från kranium (*calvarium* 2 fr).**Häst:** (*Equus caballus*) (3,2 g) Identifierade fragment från mellanfotsben (*metapodium* 1 fr) och tåben (*phalanx I* 1 fr).**Anläggning: 58****Fyndnummer:** 24 inkluderar även fyndnummer 39 rest av brandlager.

Mindre än 0,2 liter svagt sotiga brända ben, 80,5 gram varav 26,1% kunnat bestämmas. Maximal fragmentstorlek 3,6 cm, genomsnittlig 1,5 cm.

Människa: (*Homo sapiens*) (21 g) En individ, 18-44 år, vars kön ej kunnat bedömas. Identifierade fragment från kranium (*cranium* 20 fr) och knäskål (*patella* 1 fr).**Anläggning: 58****Fyndnummer:** 75 inkluderar även fyndnummer 37

0,3 liter brända och dåligt förbrända ben, 130,2 gram varav 25,5% kunnat bestämmas.

Häst: (*Equus caballus*) (2,5 g) Identifierade fragment från kota (*vertebra thoracicae* 1 fr) och tåben (*phalanx III* 1 fr).**Häst/Nöt:** (*Equus caballus/Bos taurus*) (30,7 g) Alla identifierade fragment är dåligt förbrända: kotor (*vertebrae cervicale* 4 fr samt ospecificerade *vertebrae* 4 fr).

Anl nr	Fynd nr	Total benvikt	Bestämd benvikt	Människa	Djur
-	115	20,4	3,7	1:18–64 år	
A16	27	60,9	9,6	1:18–89 år	Hund
A24a	91	30,7	3,9	1:18–98 år	
A26a	108	684,8	108,6	1:18–44 år	Hund
A40	8	75,5	2,2	1:18-89 år	
A49	38	217,3	54,7		Nöt
A50	40	156,2	16,5	1:----	Nöt och nöt/häst
A51	29	30,6	2,2		Häst
A51	31				
A53	26	171,8	15,6	1:18–44 år	Hund
A54	107	35,1	4,4	1:18–89 år	Häst
A58	24	80,5	21,0	1:18–44 år	
58	75	130,2	33,2		Häst och häst/nöt
Totalt:		1694,0 gr	275,6 gr	9 individer	

Tabell över de osteologiskt analyserade gravarna

FYNDLISTA

F-nummer	Typ	Mått (mm)	Vikt (g)	X	Y	Z	Anmärkning	Anläggning
F1	Brända ben		7	172	422	187,8		Rensfynd
F2	Kermik	Godstjocklek: 7-8	21	157,5	454,5	187	Svarttrött finmagrat gods med slammad yta. 10 bitar	Härd A41
F3	Bränd lera		1	157,5	455,5	187		Härd A41
F4	Keramik		32,5	123,5	451,6	186,02	Krossat lerkärl? Se: F34, 36 och 110	Brandlager A100a
F5	Keramik		154	185,2	452,25	187,54	Rödbrunt mellangrovt med slammad yta? Cirka 50 bitar.	Sotfläck A17
F6	Glas	Diameter: 10 Tjocklek: 7	1,3	123,5	451,6	186,03	Pärla, bränd	Brandlager A100a
F7	Kermik		842	174,55	443,85	187,38	Orangegråbrunt finmagrat och genombränt gods	Härd A6
F8	Brända ben		81	161	450	187,22		Brandlager A40
F11	Keramik		3	161	447,7	187,2	Orangebrunt gods med fin magring	Sotfläck A67
F13	Brända ben		1	131,4	448,3	186,55		Brandlager A33a
F14	Flinta	19x12	0,4	118,2	443,1	186,18	Avslag, eldpåverkat	SV om kantränna A100
F15	Glas	Diameter: 13,5 Tjocklek: 8,5	2	184,8	443,65	187,6	Pärla. Ljusgrön, transparent med brungula prickar	Kantränna A1
F18	Brända ben		2	162,25	453,75	187,15		Härd A38
F19	Keramik		30,1	123,35	450,7	186,11	Skärvor. Se F35	Brandlager A100a
F21	Skiffer	49x21	8	128,8	444	186,27	Bryne med hål i ena änden	Brandlager A58
F24	Brända ben		87	128,6	444,35	186,26	Se bilaga 5 och F39	Brandlager A58
F25	Brända ben		16	127	459	185,86		Brandlager A53
F26	Brända ben		174,4	127	459	185,86	Se bilaga 5	Brandlager A53
F27	Brända ben		61	179,6	451	187,3	Se bilaga 5	Brandlager A16
F29	Brända ben		33	142,	438,8	186,97	Se bilaga 5	Brandlager A51
F31	Brända ben		14,2	142	438,8	186,97	Se bilaga 5	Brandlager A51
F32	Brända ben		10	155	458	186,83		Brandlager A44
F33	Brända ben		<1	121,6	429,5	186,2		Härd A63
F34	Keramik		49,5	123,5	451,6	185,96	Krossat lerkärl? Se F4, 36 och 110	Brandlager A100a
F35	Keramik		302,7	123,35	450,7	186,11	Skärvor. Se F19	Brandlager A100a
F36	Keramik		307,7	123,5	451,6	185,94	Krossat lerkärl? Se F4, 34 och 110	Brandlager A100a
F37	Brända ben		38,3	128,35	443,2	186,37	Se bilaga 5 och F75	Brandlager A58
F38	Brända ben		226,5	084,25	428,25	186,16	Se bilaga 5	Brandgrop A49
F39	Brända ben		263	128,6	444,35	186,26	Se bilaga 5 och F24	Brandlager A58

F-nummer	Type	Mått (mm)	Vikt (g)	X	Y	Z	Anmärkning	Anläggning
F40	Brända ben		130,8	084,8	428,7	186,18	Se bilaga 5	Brandgrop A50
F41	Näver	96x33	2,6	128,25	443,1	186,32	Två fragment	Brandlager A58
F42	Flinta		0,4	121	433	186,19	Eldpåverkat	Härd A56
F43	Järnslag		22,4	159,63	433,8	187,14	6 bitar	Brandlager A26a
F44	Brända ben		0,1	123	451	186,02		Brandlager A100a
F45	Brända ben		0,1	128	451	186,18		Brandlager A55
F46	Tänder		11,4	128,3	443,25	186,37	Häst?	Brandlager A58
F47	Förlagd lera?		10	158,61	433,23	187,06	2 bitar	Brandlager A26a
F48	Flinta		2,3	155,25	458,25	186,78	Avslag	Brandlager A44
F49	Brända ben		0,2	158,12	439,5	187,17		Härd 26b
F50	Brända ben		0,1					Rensfynd utan lägesangivelse
F51	Brända ben		5,4	130,5	451,6	186		Kanträna A37
F52	Brända ben		1	127	444	186,4		Brandlager A59
F53	Brända ben		2,3	174	432	187,55		V om A2
F54	Brända ben		0,6	190,7	448,9	187,49		Rensfynd Ö om A24
F55	Brända ben		0,7	165,55	444,75	187,35		Kanträna A9
F56	Brända ben		1,4	165,7	442,1	187,33		Kanträna A9
F57	Brända ben		0,3	172,25	446	187,4		Kanträna A22
F58	Brända ben		0,4	185	430	188		Rensfynd V om kanträna A1
F59	Flinta		1,8	185	450	187,33	Avslag	V om sotfläck A17
F60	Brända ben		0,3	189,2	427,8	187,85		Rensfynd V om kanträna A24
F61	Brända ben		1,1	180	425	187,85		Rensfynd V om kanträna A1
F62	Brända ben		0,6	174	432	187,55		Rensfynd V och SV om kanträna A2
F63	Brända ben		0,2			187,53		Brandlager 2a
F64	Brända ben		0,7	167	441,6	187,38		V om kolsamling A8
F65	Brända ben		0,9	180,5	424	187,79		Lösfynd
F66	Brända ben		1,1	166,85	442,3	187,35		S om kolsamling A8
F67	Brända ben		0,8			187,43		Rensfynd utan lägesangivelse
F68	Brända ben		0,1	158	457	186,95		Brandlager A45
F69	Järn	86x18	18,7	105,9	439,05	185,98	Kniv	Schaktfynd S om härd A56
F70	Brända ben		36,1	084,8	428,7	186,18	Se bilaga 5 och F40	Brandgrop A50
F71	Keramik		26	084,8	428,7	186,18	24 bitar	Brandgrop A50

F-nummer	Typ	Mått (mm)	Vikt (g)	X	Y	Z	Anmärkning	Anläggning
F75	Djurben		130,2	128,35	443,2	186,37	Se bilaga 5 och F37	Brandlager A58
F76	Keramik		2,4	175,5	431,5	187,63	Gråbrunt gods med grov magring och slammad yta	Rensfynd V och SV om kantränna A2
F77	Flinta	14x9	0,5	128,3	443,05	186,35	Avslag, eldpåverkat	Brandlager A58
F78	Keramik		2	151,5	442,5	187,2	Orangebrunt gods med fin magring	Kantränna A28
F79	Flinta	31x13x8	2,7	151,8	446,7	187,15	Avslag/skrapa med retusch	N om kantränna A28
F80	Slagg		11,9	171,75	430,5	187,48		Rensfynd V och SV om kantränna A2
F81	Keramik		4,3	192,7	442,1	187,66	Gråorange gods med fin magring och slammad yta	Brandlager A24a
F82	Bränd lera		0,4	169	440	187,42		NV om kolsamling A8
F83	Keramik		1	172	428,5	187,51	Gråorange gods med fin magring	Rensfynd V och SV om kantränna A2
F84	Keramik		8,1	191,2	449,3	187,45	Gråorange gods med mellangrov magring och slammad yta	Rensfynd Ö om kantränna A24
F85	Keramik		2,5	175,8	447,2	187,39	Orange gods med fin magring och slammad yta	S om kantränna A5
F86	Flinta	13x6	0,1	176	424	187,78	Mikrospån	Rensfynd V och SV om kantränna A2
F87	Keramik		3,3	176,2	443,85	187,43	Gråbrunt gods med mellangrov magring och slammad yta	Brandlager A2a
F88	Slagg		17,6	175,2	446,31	187,51		Ö om härd A6
F89	Järn	32x15	3,4	128,1	443,27	186,36	Rektangulärt beslag med en nit i var ände	Brandlager A58
F90	Förslagat kol?		0,2	128,38	443,18	186,56		Brandlager A58
F91	Brända ben		32,4	192,5	442,2	187,78	Se bilaga 5	Brandlager A24a
F92	Flinta		0,2	191,3	449,8	187,45	Avslag	Rensfynd Ö om kantränna A24
F93	Flinta		1,3	165,2	444,4	187,28	Avslag	Rensfynd invid kantränna A9
F94	Flinta		0,8	176	425	187,65	Avslag, eldpåverkat	Rensfynd V och SV om kantränna A2
F95	Flinta		3,2	174,5	431,75	187,54	Avslag, eldpåverkat	Rensfynd V och SV om kantränna A2
F96	Flinta		1,2	157,5	456	186,99	Avslag.	Rensfynd invid kantränna A43
A97	Flinta		1,9	168,4	443,5	187,3	Avslag	Kolsamling A7
A98	Flinta		2,9	158,95	458,15	186,9	Avslag, med retusch?	Rensfynd invid kantränna A43
A99	Flinta		2,3	159,5	455,9	187,02	Avslag, retuscherat. Pli?	Rensfynd invid kantränna A43
F100	Flinta	29x16x4	1,9	177,32	423,87	187,56	Flathuggen pilspets med urnupen bas	Rensfynd V och SV om kantränna A2
F101	Flinta	10x7	0,1	114,35	443,6	186,1	Avslag, eldpåverkat	S om kantränna A100

F-nummer	Typ	Mått (mm)	Vikt (g)	X	Y	Z	Anmärkning	Anläggning
F102	Flinta		5,4	178	432,5	187,76	Avslag	Rensfynd V och SV om kantränna A2
A103	Flinta		0,6	151	458,5	186,87	Avslag, 2 bitar	Rensfynd invid kantränna A43
F104	Flinta	38x15	2				Yxfragment	Schaktfynd i område 2
F105	Flinta		0,1	151,6	446,5	187,15	Avslag	S om kantränna A30
F106	Flinta	14x7	0,2	185	435	187,8	Mikrospån	
F107	Brända ben		36,6	125	457	185,92	Se bilaga 5	Brandlager A54
F108	Brända ben		720	158,55	432,8	187,14	Se bilaga 5	Brandlager A26a
F110	Keramik		365,2	123,5	451,6	186,02	Krossat lerkärl? Se F4, 34 och 36	Brandlager A100a
F111	Järn	52x18	71,7	155,5	458,9	186,78	Fragment av pry/syl	Brandlager A44
F112	Järn		24,9	159,72	432,98	187,08	15 fragment av kniv.	Brandlager A26a
F113	Järn	106x13	11,4	155	458	186,82	Pilspets	Brandlager A44
F114	Järn	89x9	11,5	155,7	461,9	186,66	Pilspets. Kvadratisk tvärsnitt, i ena änden spetsig, i den andra änden avsmalnande och tångliknande	Ö om brandlager A45
F115	Brända ben		21				Se bilaga 5	Rensfynd utan lägesangivelse
F116	Brons	22x9	1,2	131	452,05	186,35	Fragment av bård från oval spännbuckla	Kantränna A37
F117	Brons	34x12	1,99	126,05	460,35	185,85	Fragment av bård från oval spännbuckla	Ö om kantränna A37
F118	Brons	Diameter: 4 Längd: 16	0,45	131,3	452,45	186,32	Fragment av en spiral	Kantränna A37
F119	Brons	16x15x1	0,57	131,3	452,45	186,32	Beslag med stämpelornamentik i form av två romber med förhöjning i mitten samt punktdekor	Kantränna A37
F120	Järn	Diameter: 2 Längd: 31	1,04	184,85	431,55	187,82	Nål/tråd? 5 fragment	Rensfynd V om kantränna A1
F121	Järn	Längd: 17	1,07	184	443,5	187,6	Nit/Spik	Kantränna A1
F122	Brända ben		0,1	184	443,5	187,6		Kantränna A1
F123	Järn		9,02	165,23	447	187,33	Häst- eller oxsko	Rensfynd invid kantränna A9
F124	Järn		4,04	173,5	430,7	187,64	Böjt och vikt järnfragment	Rensfynd V och SV om kantränna A2
F125	Järn		4,49	175,26	440,74	187,49	Spik	Kantränna A2
F126	Järn		8,83	175	431,5	187,7	Beslag? Med textilavtryck	Rensfynd V och SV om kantränna A2
F127	Järn		0,56	185,15	431,5	187,89	Nål? 4 fragment	Hård A10
F128	Järn	35x21x13	8,04	131,5	453	186,29	Bleck med nit	Kantränna A37
F129	Järn	54x21x9	16,47	085,5	427,75	186,15	Beslag med hål i mitten och på sidan, hamrat	Hård A46
F130	Järn	34x14x8	2,76	131,25	452,5	186,3	Böjd platt järnten med rektangulärt tvärsnitt	Kantränna A37

F-nummer	Typ	Mått (mm)	Vikt (g)	X	Y	Z	Anmärkning	Anläggning
F131	Järn	37x9	3,48	155,6	459	186,8	Fragment	Brandlager A44
F132	Järn	31x18x13	3,08	121	451,75	186,1	Fragment av remkorsbeslag	Rensfynd invid kantränna A100
F133	Järn	Diameter: 2 Längd: 23	0,8			186,16	Nit	Ö om härd A47
F134	Järn	23x10x7	2,01	189	426,9	187,77	Böjd platt järnten med rektangulärt tvärsnitt	Rensfynd V om kantränna A1
F135	Järn	45x28x6	5,89			187,47	Böjd järnten. Kolansamling A4.	Kolansamling A4
F136	Järn	125x10	8,26	162,25	453,72	187,1	Fyra fragment av en kniv	Härd A38
F137	Järn	5–6x6–9	5,28	128,4	443,25	186,36	Två parallella spiralvridna trådar	Brandlager A58
F138	Järn	44x18x17	7,78	128,78	444,6	186,28	Dubbelbleck med nitar	Brandlager A58
F139	Järn	Längd: 25	0,87	128,1	443,27	186,36	10 stycken fragment	Brandlager A58
F140	Järn	Längd: < 57	9,9	188,9	424	187,93	Tenar, 10 fragment	Rensfynd V om kantränna A1
F141	Järn	53x10x4	2,85	174	430	187,51	Fragment av kniv	Rensfynd V och SV om kantränna A2
F142	Brons	30x20	17,3	127	448	186,46	Kronan från ett likarmat spänne	Schaktfynd Ö om kantränna A36
F143	Brända ben		22					Rensfynd utan lägesangivelse
F144	Bergart	220x120x110	5000	082,1	452	184,63	Löpare i grönsten?	Härd A62
F145	Bergart	240x100x80	3200	078,3	450,75	184,7	Yxämne i grönsten? Eldpåverkat och skört	Härd A62

Under tiden 27 april till 23 juli år 1987 utförde Jönköpings läns museum en arkeologisk undersökning av ett gravfält RAÄ 64 från vendel-vikingatid i Värnamo socken. Undersökningen föranleddes av att Värnamo kommun önskade exploatera den östra delen av ett industriområde inom fastigheten Hornaryd 2:6. Sammanlagt undersöktes ett cirka 6 700 m² stort område med ett 70-tal anläggningar varav minst 20 överplöjda gravhögar. Bland fynden fanns, förutom brända ben och keramik, glaspärlor, fragment av knivar och fragment från en oval sköldbuckla.